

Az 1885-ik évi szélvihar által okozott károk Máramarosban.

Közli: Székely Mózes, m. kir. erdőgyakornok.

Máramarosmegye legtekintélyesebb vagyonát, mint általánosan ismeretes, az erdők, főleg a kincstári erdők képezik, melyek a megyei lakosság legnagyobb részének foglalkozást és kenyeret adnak.

A természet pazar pompával ruházta föl e szép megye bérceit és völgyeit. Szép erdők különböző, sötétebb és világosabb zöld szinei tárulnak elő a szemlélő gyönyörködtetésére, csak itt-ott szakítva meg a vágások által, melyek mint foltok terülnek el a szép, nagy, zöld burkon.

Nagy baj azonban, hogy e szép erdők közül az értékesebb rész, Máramaros gyönyörű fenyvesei, egy ismét és ismét megújuló veszedelemnek vannak kitéve, melyet a szélviharok idéznek koronkint elő, egészen megzavarva a nagy kár mellett magát a gazdaság rendszeres vezetését is.

Mint tudva van, 1868 telén ezer és ezer holdra menő szép fenyőerdőt terített le egyetlen vihar a kőrösmezői kerületben, s e baj azóta is majdnem minden évben ismétlődött kisebb nagyobb mértékben.

Legujabban a múlt év június havában köszöntött be ismét egy nagyobb veszedelem, melynek a Fekete-Tisza völgyében fekvő tiscsorai és lazescsinai, továbbá a Fehér-Tisza völgyében elterülő luhai és bogdáni s a királymezői kerülethez tartozó bruszturái és német-mokrai erdőgondnokságok sok szép fenyvese esett áldozatul.

A kár ugyan nem olyan nagy, mint az 1868-iki volt a kőrösmezői kerületben, de így is igen jelentékeny.

A vihar, mely az újabb csapást előidézte, múlt évi június 26-án délután 4 és 5 óra közt egészen hirtelen keletkezett, s pár perc alatt elementáris erővel tört le Galiczia felől,

tehát a Máramarosra nézve eddig veszélyesnek ismert nyugati és délnyugati iránynyal épen ellentétes oldalról, az erdőkre.

A szél iránya eredetileg észak-keleti volt, az utjába eső völgyek fekvése szerint azután kelet, észak-kelet és dél-keleti irányvá módosult, mint ezt az egyes völgyekben ledöntött és letört fák fekvéséből világosan kimutatni lehetne. A pusztítás legnagyobb mérvü az ÉK.—DNy. irányra többé-kevésbé derékszögben húzódó völgyekben, tehát azokban, melyek DK.—ÉNy. és É.—D. irányban fekszenek.

Sajátságos, hogy a vihar pásztáránt szeszélyes hullámokat képezve, csak foltokként érvényesítette pusztító erejét. Vannak osztagok, melyek fölött egészen átsimult a vész, míg a következőket már néhány perc alatt egészen tönkre tette a bösz elem. Szem- és fültanuk elbeszélése szerint óriási erővel fejlődött ki a vihar, s csak pillanatokra volt szüksége, hogy nagy robaj kíséretében összetörjön és ledöntsön öreg és fiatal állabokat.

A helyek, hol évtizedeken át szép fenyves erdők diszlettek, rövid idő alatt a pusztulás szomorú színhelyévé váltak. Ezrenként hevernek a töből kicsavart, eltört és ledöntött törzsek egymáson, s merednek a derékban eltört szép sudarak százai ég felé, mint siremlékek jelölve a helyet, hol bajtársaik elhulltak.

Egy ilyen vihar nagyságáról csak annak lehet helyes fogalma, kinek alkalma volt legalább egyszer ily széltöréses területet látni.

Az említett egész napon át kedvező szép idő lévén, többek közt egy gátőr dolgozott fönn egy vizzárda gáttestén, s itt a vihar oly hirtelen lepte meg, hogy előle már nem menekülhetvén, csak az által óvhatta meg magát az elsodortástól, hogy lefeküdvé, egész erejével a gáttestbe fogódzkodott.

Luhi község fölött, a Fehér-Tisza és a Hoverla patak összefolyása táján, egy kis ruthén kunyhót lakóival együtt csak a gondviselés mentett meg az elpusztulástól. Alig

néhány méter távolra zuditott le a vihar egy tövestől kiszakított nagy fenyőtörzset melléje.

Általában csak a szerencsének és a nép óvatosságának lehet köszönni, hogy e vidék lakóit, kik mint a kincstár állandóan szegődött munkásai majdnem kizárólag az erdőben foglalkoznak s hetekig laknak a vágásokban, veszedelem nem érte.

A területek, melyekre a széldöntés kiterjedt, továbbá a ledöntött törzsek száma és fatömege, s ebből a már meglevő utak vagy patakokon a még fennálló erdőrészek megsértése nélkül kihozható, illetve kihasználható vastag és vékony szálfá a következő kimutatásba van foglalva.

Az erdő- gondnokság megnevezése	A d ö n t ö t t			K i h a s z n á l h a t ó				
	terület	törzsek száma	fa- tömeg	terület	törzsek száma	f e n y ő m ű f a		
						vastag	vékony	össze- sen
	kat. h.	drbban	m ³	kat. h.	drbban	tömörköbméter		
Bogdán . .	205	51.310	73.160	189	46.770	29.650	11.410	41.060
Luhi . . .	321	143.900	91.870	254	114.500	18.770	24.660	43.430
Lazescsina .	496	235.000	155.600	450	207.000	48.420	37.430	85.850
Tiscsora . .	325	177.500	94.300	293	157.300	17.070	35.190	52.260
Összesen	1.347	607.710	414.930	1.186	525.570	113.910	108.690	222.600

Korra nézve: 40—60 éves koruakból 23.6⁰/₀; 61—80 évesekből 51.1⁰/₀ és 81—100 évesek- és idősebbekből 25.3⁰/₀ dőlt és tört le.

Mint a fönnebbi kimutatásból látható, e négy erdőgondnokság összes széltörött és döntött fatömegének 54⁰/₀-a műfának alkalmas és kihozható.

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal

bruszturái erdőgondnokságában	408 k. holdon	121.580 m ³ ,
a német-mokraiban	46 „ „	14.220 „
összesen	454 k. holdon	135.800 m ³

fa esett áldozatul.

Ez utóbbi két erdőgondnokság széldöntései 16.6⁰/₀-ban 40—60 évesek, 57⁰/₀-ban 61—80 évesek és 27.4⁰/₀-ban 81—100 éves s azon fölül kornak.

Műfának az összes fatömeg 60⁰/₀-a alkalmas, mely — miután a széldöntések mind patakok mentén fekszenek — egészben kihozható lesz.

Ez rövid vázolata a mult évi szélvihar által okozott károknak, melyeket a máramarosi kincstári fenyveseknek szenvedniök kellett, még mielőtt egészen kiépülhették volna az 1868-ki és erre következő évek csapásait.

A kérgezés és a lom elégetésre minden erdőgondnokságban szorgalmasan foly, s ép ezért remélhető, hogy a szúpusztításnak az igyekezet, szorgalom és munka elejét veendi.

Eddig a szú a dült fákbán még nem fészkelhette be magát, a mi azon szerencsés körülménynek tulajdonitható, hogy a katastropha épen június végén, tehát e kártékony rovarok első szaporodási ideje után történt, s a másodszeri szaporodásnak (a mi kedvező, meleg időjárás mellett állhat be), a mult évi esős, hűvös idő nem kedvezett.

Hogy az ilyen kalamitásoknak jövőre lehetőségig eleje vetessék, a nagyméltóságú földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium utasítása az üzemtervekben a felújítást 0.6 lúcz- és 0.4 jegenyefenyő arányában rendeli el. A sokkal mélyebb gyökérzetű jegenyefenyő a szél döntő erejének minden esetre inkább ellenáll, mint a sekélygyökérzetű lúcz.

S habár a kár bekövetkezését ily módon sem lehet teljesen megszüntetni, mert a szél erejének a jegenyefenyő sem állhat mindig ellen, mégis remélni lehet, hogy a vihar erősebb ellenállásra találván, a szomszéd állabok biztonsága fokozódni fog.